



KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 06.11.2001  
KOM(2001) 629 endelig

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET, EUROPA-PARLAMENTET,  
DET ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG  
REGIONSUDVALGET**

**Styrkelse af den lokale dimension i den europæiske beskæftigelsesstrategi**

## INDHOLDSFORTEGNELSE

1.	Indledning .....	3
2.	Mod en lokal dimension i den europæiske beskæftigelsesstrategi.....	4
2.1.	Det lokale og regionale niveau i den europæiske beskæftigelsesstrategi.....	4
2.2.	Tendenser i medlemsstaterne .....	5
2.3.	Høring af lokale aktører – ”Lokal handling til fordel for beskæftigelsen”.....	7
3.	Udvikling af lokale beskæftigelsesstrategier .....	8
3.1.	Styrkelse af forbindelserne mellem lokale, regionale og nationale niveauer og EU ...	9
3.2.	Udnyttelse af erfaringer og bedre udnyttelse af eksisterende instrumenter.....	10
3.3.	Ligestilling mellem mænd og kvinder i de lokale beskæftigelsesstrategier .....	14
4.	Opfølgingsforanstaltninger .....	16

\*\*\*

BILAG 1: RETNINGSLINJER FOR LOKALE BESKÆFTIGELSESSTRATEGIER .....		18
1.	Udvikling af lokale beskæftigelsesstrategier .....	18
2.	Udvikling af lokale beskæftigelsesstrategier .....	23
BILAG 2: SAMMENFATNING AF HØRINGEN AF DE LOKALE AKTØRER.....		28

# MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET, EUROPA-PARLAMENTET, DET ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG REGIONSUDVALGET

## Styrkelse af den lokale dimension i den europæiske beskæftigelsesstrategi

### 1. INDLEDNING

I april 2000 opfordrede Kommissionen EU-institutionerne og alle, der interesserer sig for lokal udvikling, til at overveje de spørgsmål, den rejste i sin meddelelse "Lokal handling til fordel for beskæftigelsen – Den lokale dimension i den europæiske beskæftigelsesstrategi"<sup>1</sup>. I den forbindelse støttede Kommissionen en række EU-seminarer og iværksatte en seks måneder lang høring, som blev afsluttet med konferencen i Strasbourg, der blev tilrettelagt af det franske formandskab i december 2000.

Høringen viste klart en bred politisk konsensus om det ønskelige i at styrke den lokale dimension i den europæiske beskæftigelsesstrategi. Mens den lokale udvikling af beskæftigelsen engang blev betragtet som marginal sammenlignet med makroøkonomiske og strukturelle strategier, accepteres det nu bredt, at de lokale aktører kan bidrage væsentligt til beskæftigelsesforanstaltningernes succes.

Denne erkendelse er baseret på flere hensyn: beskæftigelsesforanstaltningerne udformes som oftest centralt, men skal gennemføres lokalt; lokale aktører, fra små og mellemstore virksomheder til kommuner, kan i betydelig grad bidrage til regional samhørighed, innovation og iværksætterkultur og indføre nye former for jobskabelse; fremme af social integration, lige muligheder og ligestilling mellem kønnene kræver social støtte og demokratisk deltagelse på lokalt plan.

Den lokale dimension er også vigtig i områder med svære geografiske eller naturbetingede handicap, dvs. bjergområder, yderdistrikter og områder med meget lav befolkningstæthed. Den anden rapport om økonomisk og social samhørighed fremhævede betydningen af disse områder, hvor en stærk lokal dimension fokuserede på økonomisk udvikling, og hvor fremme af beskæftigelse fremover skal indgå i samhørighedspolitikken.

Selv om der er en generel tendens til i højere grad at inddrage den lokale dimension af beskæftigelsen, bekræftede høringen imidlertid også, at mange hindringer, som er afdækket tidligere<sup>2</sup> og igen under sidste års høring, stadig består (jf. bilagene). Især kan den europæiske beskæftigelsesstrategi og de nationale handlingsplaner for beskæftigelsen danne et nyttigt grundlag for overvindelsen af disse hindringer. Regionale og lokale aktører bør informeres bedre og inddrages i hele processen med den europæiske beskæftigelsesstrategi, og eksisterende politikker og instrumenter bør udnyttes bedre både på EU-plan og nationalt, regionalt og lokalt.

---

<sup>1</sup> "Lokal handling til fordel for beskæftigelsen – Den lokale dimension i den europæiske beskæftigelsesstrategi" KOM (2000) endelig udg. 196, 7. april 2000

<sup>2</sup> Jf. f.eks. Kommissionens meddelelse om lokale beskæftigelsesinitiativer – KOM(95)273.

Med henblik herpå og på linje med forslagene fra Europa-Parlamentet<sup>3</sup> bør medlemsstater og EU-institutioner spille en vigtig rolle, især ved at: være mere tilgængelige for lokale aktører; sikre bedre information af lokale aktører og en mere sammenhængende udnyttelse af eksisterende politikker og instrumenter; fremme udnyttelse, evaluering og udveksling af god praksis og erfaringer.

Kommissionen understregede for nylig i sin hvidbog om nye styreformer i EU, at der er behov for et stærkere samspil mellem EU-institutioner, nationale regeringer, regionale og lokale myndigheder og det civile samfund i overensstemmelse med principperne for åbenhed, deltagelse, ansvarlighed, effektivitet og sammenhæng. Medlemsstaterne har hovedansvaret for at nå dette; imidlertid bør Kommissionen sikre, at der ved udviklingen af politiske forslag tages hensyn til lokal viden og lokale forhold og samtidig sørge for, at nationale forfatningsmæssige og administrative ordninger respekteres fuldt ud<sup>4</sup>.

Denne meddelelse trækker på tidligere erfaringer<sup>5</sup>, på erfaringer med eksisterende politikker og initiativer, herunder hvidbogen om styreformer og resultaterne af høringsprocessen vedrørende meddelelsen om lokal handling. Meddelelsen indeholder forslag til, hvordan lokale aktører kan støttes i at være med i den europæiske beskæftigelsesstrategi i samarbejde med nationale myndigheder og EU-institutioner, samle deres ressourcer og opstille lokale beskæftigelsesstrategier, hvor det er relevant, og efterhånden øge beskæftigelsesfrekvensen i Europa og sikre stabile kvalitetsjob. Ansøgerlandene bør med henblik på udvidelsen inddrages i denne proces i fuldt omfang.

## **2. MOD EN LOKAL DIMENSION I DEN EUROPÆISKE BESKÆFTIGELSESTRATEGI**

EU-institutionerne var så tidligt som i 1984<sup>6</sup> opmærksomme på de muligheder, man har for at bekæmpe arbejdsløsheden gennem lokal udvikling. Men først efter at Kommissionens hvidbog om vækst, konkurrenceevne og beskæftigelse<sup>7</sup> var blevet godkendt af Det Europæiske Råd i 1993<sup>8</sup>, begyndte den lokale beskæftigelse at få en stadigt mere fremtrædende rolle.

Siden Luxembourg-processen blev indledt i 1997, har udviklingen af den lokale dimension i den europæiske beskæftigelsesstrategi vist sig at være en kompliceret proces. Dette kapitel indeholder en analyse af de seneste tendenser på EU-plan, nationalt regionalt og lokalt.

### **2.1. Det lokale og regionale niveau i den europæiske beskæftigelsesstrategi**

I afsnit VIII i Traktaten fastlægges principper og procedurer for en samordnet strategi for beskæftigelsen i Europa. I artikel 128 fastlægges det, hvordan denne strategi skal formuleres, idet der årligt skal udarbejdes: retningslinjer for beskæftigelsen og nationale rapporter om

---

<sup>3</sup> Europa-Parlamentets resolution vedrørende meddelelsen om "Lokal handling" – C5-0597/2000.

<sup>4</sup> Kommissionens hvidbog om styreformer i EU, KOM(2001)428, 27. juli 2001.

<sup>5</sup> Jf. kapitel 2.3, bilag 2 og, blandt andet, rapporten fra 1998 over lokale udviklingsinitiativer (SEC 98-25).

<sup>6</sup> Rådets resolution af 7. juni 1984 (84/C-161/01). En oversigt over Fællesskabets initiativer indtil 1994 kan ses i arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene SEC(94) 2199.

<sup>7</sup> OPOCE, tillæg 6/93.

<sup>8</sup> En oversigt kan ses i Kommissionens rapport over lokale udviklingsinitiativer, 1998 (SEC 98-25).

gennemførelsen heraf; henstillinger til medlemsstaterne; og en fælles rapport om beskæftigelsen fra Rådet og Kommissionen til Det Europæiske Råd<sup>9</sup>.

Selv om den europæiske beskæftigelsesstrategi indtil nu hovedsagelig har været bygget på bestræbelser på europæisk og nationalt plan, er der en voksende erkendelse af, at de mål, Unionen har sat sig om at forbedre resultaterne på beskæftigelsesområdet, ikke kan nås, uden at de regionale og lokale niveauer deltager i langt højere grad.

Siden Luxembourg-processen blev sat i gang og især efter opstilling af beskæftigelsesretningslinjerne, er den lokale dimension i stigende grad blevet indarbejdet, idet medlemsstaterne er blevet opfordret til at inddrage de regionale og lokale niveauer. I retningslinjerne startede man med at fokusere på jobskabelse på lokalt plan, idet man først understregede *"den særlige rolle lokale myndigheder og arbejdsmarkedets parter har"* (1999) og siden behovet for at støtte *"den særlige rolle og det ansvar, som (...) andre lokale og regionale parter såvel som arbejdsmarkedets parter har"* (2000).

I marts 2000 opstillede Det Europæiske Råd i Lissabon en strategi, hvor man understregede betydningen af samspillet mellem økonomiske, beskæftigelsesmæssige og sociale politikker, af mobiliseringen af alle aktører og indførte en styrket åben koordinationsmetode, der blev beskrevet som *"en fuldt decentraliseret tilgang, der er i tråd med nærhedsprincippet, og hvor EU, medlemsstaterne, de regionale og lokale niveauer samt arbejdsmarkedets parter og civilsamfundet deltager aktivt ved hjælp af forskellige former for partnerskab"*.

Endelig blev der i retningslinjerne for 2001 indført en sammenhængende helhedsstrategi:

*"Det er nødvendigt at mobilisere alle aktører på regionalt og lokalt plan for at gennemføre den europæiske beskæftigelsesstrategi ved at indkredse mulighederne for at skabe job på lokalt plan og ved at styrke partnerskaberne"*.

*11. Medlemsstaterne vil (...) i givet fald tage hensyn til den regionale udviklingsdimension i deres samlede beskæftigelsespolitik (...) opfordre lokale og regionale myndigheder til at udvikle beskæftigelsesstrategier for fuldt ud at udnytte mulighederne for jobskabelse på lokalt plan og med henblik herpå fremme partnerskaber mellem alle de berørte aktører, herunder repræsentanter for civilsamfundet (...)*<sup>10</sup>

## **2.2. Tendenser i medlemsstaterne**

Gennemførelsen af den europæiske beskæftigelsesstrategi på nationalt plan, især gennem de nationale handlingsplaner for beskæftigelsen for 2001 understreger en tydelig tendens i medlemsstaterne til decentralisering og øget støtte til socialøkonomien og etablering af partnerskaber.

### *En større rolle til regionale og lokale aktører*

I de nationale beskæftigelsespolitikker tages der i stigende grad hensyn til den rolle, lokale og regionale aktører kan spille for den europæiske beskæftigelsesstrategi og de nationale

---

<sup>9</sup> For information og dokumenter om beskæftigelsespolitik og den europæiske beskæftigelsesstrategi, se følgende websted: [http://europa.eu.int/comm/employment\\_social/index\\_en.htm](http://europa.eu.int/comm/employment_social/index_en.htm).

<sup>10</sup> De nationale handlingsplaner for 2001, retningslinjerne for beskæftigelsen for 2002, henstillingerne til de enkelte medlemsstater og den fælles rapport for beskæftigelsen for 2001 lægges ud på Internettet, når de er vedtaget: [http://europa.eu.int/comm/employment\\_social/empl&esf/ees\\_en.htm](http://europa.eu.int/comm/employment_social/empl&esf/ees_en.htm).

beskæftigelsesplaner<sup>11</sup>. I den fælles rapport om beskæftigelsen for 2000 hed det, at “Medlemsstaterne fortsætter med at udvikle den geografiske dimension af beskæftigelsespolitikken”<sup>12</sup> om end der i de nationale handlingsplaner kun sjældent er tale om, at lokalregeringer arbejder med integrerede beskæftigelsesplaner.

Det fremhæves i de nationale handlingsplaner for 2001, at medlemsstaterne i stigende grad accepterer eller aktivt fremmer et tættere samarbejde med de regionale og/eller lokale myndigheder om udarbejdelse og gennemførelse af deres planer. Flere medlemsstater har ladet deres respektive regionale og lokale aktører deltage i processen med den europæiske beskæftigelsesstrategi og har i visse tilfælde aktivt støttet denne udvikling. Skønt det regionale niveau inddrages i højere grad end det lokale, er der tendens til, at de nationale programmer udformes mere fleksibelt, så der tages hensyn til den geografiske dimension. Gennemførelsen af programmet bliver tilpasset forskellige forhold og suppleres i stigende grad af specifikke regionale eller lokale programmer.

De måder, hvorpå regionale og lokale myndigheder samarbejder om at udvikle de nationale handlingsplaner, er ret forskellige; i nogle tilfælde nærmer det sig et institutionaliseret samarbejde. Der dukker **regionale handlingsplaner** op i flere medlemsstater (Finland, Portugal og Det Forenede Kongerige). Grækenland, Frankrig, Irland og Sverige har udviklet **lokale handlingsplaner**. Regionerne overtager ofte selv opgaven med at fremme inddragelsen af det delregionale niveau. Visse proceduremæssige aspekter af den åbne koordinationsmetode (definition af mål, gennemførelse, rapportering, vurdering) tages også op og bruges i det – i visse tilfælde kontraktlige – forhold mellem nationale regeringer og lokalområder.

#### Støtte til socialøkonomi og partnerskaber

Medlemsstaterne inddrager i stadig højere grad socialøkonomien som en vigtig faktor for den lokale udvikling sammen med virksomheder og passende institutionelle rammer. Imidlertid viser de nationale handlingsplaner for 2001, at der er stærkt divergerende opfattelser af betydningen af socialøkonomi. Selv om alle medlemsstater inkluderer de vigtigste komponenter af socialøkonomien (kooperativer, gensidige selskaber, foreninger, fonde, frivillige og lokale organisationer), er det ikke alle medlemsstater, der behandler disse elementer som en sammenhængende gruppe.

Grækenland støtter iværksætterkultur i socialøkonomien, især på fjerntliggende øer og i bjergegne. I Frankrig er socialøkonomien en integreret del af det kontraktlige forhold med regioner og lokalsamfund. Sverige vil yde økonomisk støtte til lokale, kooperative udviklingscentre i 2002 for at styrke kendskabet til det kooperative samfund. Østrig yder økonomisk støtte til “Sozialökonomische Betriebe” for særlige målgrupper, der arbejder i markedsnicher. I Belgien findes der en kooperativ aftale mellem regeringen og regionerne/det tysktalende sprogsamfund om økonomisk støtte til jobskabelse i socialøkonomien.

Begrebet partnerskab på lokalt plan er ikke veldefineret i alle medlemsstater især ikke med hensyn til, hvilken rolle lokale politiske beslutningstagere og forvaltninger skal spille i forbindelse med oprettelse og forvaltning af partnerskaber. Imidlertid er arbejdsmarkedets

---

<sup>11</sup> Denne tendens vil blive undersøgt til bunds under evalueringen af den europæiske beskæftigelsesstrategis virkninger med henblik på at udnytte dens resultater. Således vil nationale evalueringsprojekter få til formål at gennemgå centrale jobskabelsesinitiativer på lokalt plan og udviklingen af lokale partnerskaber og deres virkning på beskæftigelsen.

<sup>12</sup> Europa-Kommissionen, Beskæftigelsespolitikker i EU og medlemsstaterne, fælles rapport 2000, Luxembourg 2001.

parter og de offentlige arbejdsformidlinger i stigende grad involveret i lokal strategiudvikling og –gennemførelse; de har fået en vigtig, specifik rolle på de lokale og regionale arbejdsmarkeder. I visse tilfælde spiller de offentlige arbejdsformidlinger nu en aktiv rolle med at gennemføre og udvikle regionale og lokale beskæftigelsesstrategier og –programmer (f.eks. Frankrig).

Denne udvikling skyldes de politiske prioriteter i den europæiske beskæftigelsesstrategi. De territoriale beskæftigelsespagter, som Kommissionen lancerede i 1997, og som støttes af strukturfondene indeholder eksempler på, hvordan partnerskabsbaserede, integrerede strategier kan udvikles og gennemføres (f.eks. i Østrig, Frankrig, Grækenland, Italien og Nederlandene).

Kommissionen understregede for nylig, hvilken rolle lokale og regionale aktører kan spille for udviklingen af nye styreformer i Unionen

Hvor meget de regionale og lokale aktører inddrages i den europæiske beskæftigelsesstrategi, afhænger imidlertid af de politiske og forfatningsmæssige strukturer i hver medlemsstat, og denne inddragelse skal fastlægges i overensstemmelse med subsidiaritetsprincippet.

### Fremme af iværksætterkultur

Det lokale niveau er ideelt til at fremme iværksætterkultur, især ved at oprette og udvikle nye, små og nyskabende virksomheder, som det blev understreget af De Europæiske Råd i Lissabon og Feira<sup>13</sup>. De fremhævede områder, hvor der er behov for betydelige fremskridt, omfatter tilgængelig finansiering for mindre virksomheder, passende lovgivningsmæssige og administrative rammer og et klima, der kan fremme iværksætterkultur og innovation.

### **2.3. Høring af lokale aktører – ”Lokal handling til fordel for beskæftigelsen”**

Med henblik på at fremhæve den regionale og lokale dimension af den europæiske beskæftigelsesstrategi og for at høre de lokale aktørers synspunkter iværksatte Kommissionen i april 2000 en høring og en oplysningskampagne.

Over flere måneder blev der gennemført to slags aktiviteter: en politisk debat baseret på Kommissionens meddelelse med titlen “Lokal handling til fordel for beskæftigelsen – Den lokale dimension i den europæiske beskæftigelsesstrategi”<sup>14</sup> og forsøgsaktiviteter, der blev iværksat som led i de ”Forberedende foranstaltninger til fremme af lokalt engagement vedrørende beskæftigelse”<sup>15</sup>

Høringen bekræftede, at information og inddragelse af det lokale niveau i arbejdet med den nationale handlingsplan og gennemførelsen af ESF efter de lokale aktørers mening i høj grad er utilstrækkelig, hvilket også blev understreget i Europa-Parlamentets resolution om Kommissionens meddelelse<sup>16</sup>. De reaktioner, der blev indsamlet under høringen, pegede på behov for en yderligere indsats langs to akser:

- en horisontal: udvikling af lokale beskæftigelsesstrategier,

---

<sup>13</sup> Jf. i den forbindelse det “europæiske charter om små virksomheder”, der blev vedtaget af Rådet (almindelige anliggender) den 13. juni 2000, og som Det Europæiske Råd tilkendegav sin tilfredshed med på mødet i Feira den 19.-20. juni 2000.

<sup>14</sup> Jf. henvisning i fodnote 1.

<sup>15</sup> VP/2000/05, i øjeblikket efterfulgt af VP/2001/15 for 2001.

<sup>16</sup> Jf. henvisning i fodnote 3.

- og en vertikal: bedre integration af strategier og indsats mellem de lokale, regionale og nationale niveauer og EU-niveauerne.

Under høringen viste de lokale aktører, at de havde betydelig erfaring med at udvikle lokale beskæftigelsesinitiativer og vilje til at handle mere strategisk. Imidlertid er skiftet fra individuelle, lokale beskæftigelsesinitiativer til sammenhængende, integrerede strategier en stor udfordring for de lokale aktører; det kræver engagement og støtte regionalt, nationalt og på EU-niveau inden for rammerne af en overordnet EU-beskæftigelsesstrategi.

Denne meddelelse bygger på processen i forbindelse med den europæiske beskæftigelsesstrategi og på resultaterne af høringen. En fuldstændig rapport over høringen kan ses online på følgende websted: [http://europa.eu.int/comm/employment\\_social/](http://europa.eu.int/comm/employment_social/); et resumé af resultaterne findes i **bilag 2**.

### **3. UDVIKLING AF LOKALE BESKÆFTIGELSESSTRATEGIER**

Kommissionen er af den opfattelse, at udviklingen af en lokal dimension i den europæiske beskæftigelsesstrategi kan bidrage betydeligt til de bredere EU-mål om fuld beskæftigelse, bæredygtig økonomisk vækst og social samhørighed, især i en udvidet Union.

Dette gælder også tilsvarende processer i forbindelse med f.eks. bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse. Kommissionen fremhæver i sin første analyse af medlemsstaternes nationale handlingsplaner for social integration (2001-2003), at regionale og lokale myndigheder kan yde et særligt vigtigt bidrag til Unionens bekæmpelse af social udstødelse og opfyldelse af målene for politikkerne på dette område, som blev godkendt af Det Europæiske Råd i Nice.

Bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse er et komplekst politisk område, hvor det ikke blot gælder om at skabe adgang til arbejdsmarkedet, idet det ud over beskæftigelse også omfatter boligforhold, uddannelse eller sundhed og kræver, at der mobiliseres en bred vifte af foranstaltninger og aktører. Imidlertid er social udstødelse blevet et væsentligt element i Lissabon-processen og ESF's mainstreaming-operationer<sup>17</sup>. Der vil således blive lagt særlig vægt på forbindelsen mellem beskæftigelsesstrategien og integrationsprocessen i forbindelse med de mest sårbare gruppers deltagelse på arbejdsmarkedet på lokalt plan.

Kommissionen søger at øge de lokale aktørers bidrag til, at alle fire søjler i den europæiske beskæftigelsesstrategi kan blive en succes: forbedring af beskæftigelsesegnethed; udvikling af iværksætterkultur; fremme af tilpasningsevne hos virksomheder og arbejdstagere; og ligestilling mellem kønnene.

Med henblik herpå og i overensstemmelse med beskæftigelsesretningslinje 11 og de seneste tendenser i medlemsstaterne, som blev fremhævet i ovenstående kapitel 2.2, vil Kommissionen fremme dels formidling af god praksis og erfaringer i medlemsstaterne, dels i givet fald udvikling af **lokale beskæftigelsesstrategier**.

Disse strategier kan efter aftale mellem nationale og regionale/lokale aktører struktureres og formaliseres i **lokale handlingsplaner** inden for rammerne af de eksisterende nationale handlingsplaner, som medlemsstaterne har udarbejdet.

---

<sup>17</sup> Jf. kapitel 3.2.

Dette kan gøres inden for den eksisterende proces og de institutionelle mekanismer i medlemsstaterne og i fuld overensstemmelse med subsidiaritets- og proportionalitetsprincipperne:

- ved at styrke forbindelserne mellem de forskellige geografiske beslutningstagingsniveauer,
- ved at øge effektivitet og koordinering af eksisterende EU-politikker og –instrumenter,
- ved at give beføjelser til lokale aktører, især kvinder, og trække på deres synspunkter og erfaringer og udvikle succesfaktorer for en lokal beskæftigelsesstrategi som skitseret i meddelelsen om lokal handling.

Lokal udvikling er et tværgående politisk område. Det omfatter ikke blot beskæftigelse, men også blandt andet: ligestilling, social integration, økonomisk udvikling, innovation, informationsindsamling. Men en række foranstaltninger og initiativer, der iværksættes på EU-plan, nationalt og regionalt, kan påvirke beskæftigelsen mere end dem, der specifikt er målrettet mod lokal udvikling. Derfor er evaluering på dette område væsentligt for den fremtidige udvikling af politikker.

### **3.1. Styrkelse af forbindelserne mellem lokale, regionale og nationale niveauer og EU**

De institutionelle og administrative strukturer i nuværende og fremtidige EU-medlemsstater varierer betydeligt. Det ville derfor være formålsløst – og ligge uden for Fællesskabets kompetence – at fastlægge fælles forskrifter for forbindelserne mellem forskellige geografiske niveauer.

Afhængig af de forskellige medlemsstaters særlige juridiske og administrative rammer kan ansvaret for de forskellige aspekter af økonomisk udviklingspolitik og socialpolitik ligge på nationalt, regionalt eller lokalt plan. Det er derfor vigtigt at lette samordningen mellem de politiske planlæggere på forskellige niveauer for at sikre, at disse politikker bidrager effektivt til de lokale udviklingsstrategier.

Udviklingen af en lokal dimension af den europæiske beskæftigelsesstrategi kræver politisk vilje på EU-plan og på nationalt, regionalt og lokalt plan samt bevidstgørelse, forsøg og udveksling af god praksis. Lokale myndigheder og aktører må ofte nøjes med at gennemføre foranstaltninger, der er besluttet på nationalt eller regionalt plan. Den europæiske beskæftigelsesstrategi, de nationale handlingsplaner for beskæftigelsen og de nationale handlingsplaner for social integration samt strukturfondsprogrammerne er ikke tilstrækkeligt kendt på regionalt og lokalt plan. Når det er sagt, er projekter, som får støtte fra EU-initiativer og nyskabende aktioner ofte mere synlige på lokalt niveau, og det skal der bygges på i fremtiden.

Lokale aktører bør informeres fuldt ud om EU- og nationale politikker og under behørig hensyntagen hertil opfordres til i givet fald at udforme lokale beskæftigelsesstrategier i stedet for isolerede initiativer og projekter.

En lokal beskæftigelsesstrategi bør sigte mod at udvikle beskæftigelsen i et givet område gennem en række integrerede foranstaltninger og en handlingsplan. Strategien bør bestå af: **måltretning mod et lokalområde**; etablering af en **lokal diagnose** over styrker og svagheder; **afdækning af potentielle aktører** og udvikling af mekanismer til at samordne deres input; **analyse af positive og negative muligheder** for beskæftigelsen i det berørte område; og **inddragelse af regionale og nationale myndigheder** med udgangspunkt i den relevante nationale handlingsplan for beskæftigelsen.

Hvis det skal være muligt at påvirke beskæftigelsen vedvarende med lokale strategier, bør disse være i overensstemmelse med mål og prioriteter i de nationale handlingsplaner, vedtages af de kompetente myndigheder og lokale aktører på de forskellige niveauer på grundlag af en fælles diagnose af problemer og fordele og omsættes i en specifik handlingsplan. Selv om lokale myndigheder og aktører skal bygge på beskæftigelsesretningslinjerne og de nationale handlingsplaner, når de opstiller deres strategier, **bør processen være tovejs**: Fællesskabet og de nationale og regionale aktører bør igen informere og inddrage de lokale aktører i handlingsplanprocessen.

I den forbindelse er det særligt vigtigt at fremme informationsudveksling mellem alle offentlige og private aktører, der er involveret i den europæiske beskæftigelsesstrategi (forvaltninger, arbejdsmarkedets parter, offentlige arbejdsformidlinger, ngo'er). Der kan også sikres en bedre overensstemmelse ved direkte at inddrage repræsentanter for hovedkontorer og organisationer, som arbejder på regionalt og nationalt plan i lokale partnerskaber.

For at bidrage til denne proces og samtidig tage hensyn til medlemsstaternes forskellige juridiske og administrative strukturer vil Kommissionen foreslå, at medlemsstaterne inkluderer spørgsmålet om lokal beskæftigelse i deres nationale informationspolitiske prioriteter, herunder gennem arbejdsprogrammet for den Europæiske Socialfonds uformelle netværk af informationsmedarbejdere.

Kommissionen vil også foreslå at afholde et **forum om lokal udvikling** i begyndelsen af 2003, hvor de berørte parter – lokale og regionale aktører, medlemsstater, ansøgerlande og EU-institutioner – kunne mødes og udveksle erfaringer og information.

### **3.2. Udnyttelse af erfaringer og bedre udnyttelse af eksisterende instrumenter**

På EU-plan er der med en række initiativer sat fokus på de lokale myndigheders muligheder for at fremme beskæftigelsen. Så tidligt som i 1993 understregede Kommissionen med udgivelsen af "Hvidbogen om vækst, konkurrenceevne og beskæftigelse" betydningen af jobskabelse og nye muligheder for beskæftigelse, især inden for tjenesteydelser, der leveres lokalt<sup>18</sup>. De 89 territoriale beskæftigelsepagter, der blev lanceret som pilotprojekter i 1997, afspejlede denne tendens<sup>19</sup>. Kommissionen har iværksat en tematisk evaluering af de territoriale beskæftigelsepagter, som skal foreligge medio 2003. Denne evaluering vil give værdifulde oplysninger om den lokale dimension af de beskæftigelsesfremmende foranstaltninger, der kan bidrage til at styrke denne dimension af den europæiske beskæftigelsesstrategi. Den lokale beskæftigelsesudvikling er blevet udforsket videre gennem forskellige programmer på Fællesskabs-<sup>20</sup> og medlemsstatsplan.

EU's EURES-tjeneste, som har til formål at gøre det lettere for EU- og EØS-borgere at udøve deres ret til at arbejde i en anden medlemsstat, giver information, råd og hjælp til at finde job gennem sit netværk af eksperter, en lang række kontaktpunkter i partnerorganisationer og en gratis tjeneste på Internettet **Grænseoverskridende EURES** yder et særligt bidrag til den

---

<sup>18</sup> Kommissionens meddelelse om en europæisk strategi til fremme af lokale udviklings- og beskæftigelsesinitiativer, EFT KOM (95) 273, Bruxelles, 13. juni 1995.

<sup>19</sup> Jf. vedrørende de territoriale beskæftigelsepagter (TEP) Kommissionens tjenestegrenes dokument (november 1999) på TEP-webstedet: <http://info regio.cec.eu.int/pacts>.

<sup>20</sup> Artikel 6 i ESF (nye jobmuligheder og lokal kapital til sociale formål) tilskyndelsesforanstaltningerne i henhold til traktatens artikel 129, fællesskabsinitiativerne ADAPT og EMPLOYMENT, pilotprojekterne for langtidslidende (B5-502) og pilotaktionen om den tredje sektor og beskæftigelsen.

lokale udvikling på grundlag af lokale partnerskaber og til den sociale dialog om beskæftigelsespolitikken i grænseområder<sup>21</sup>.

Der kan drages betydelige erfaringer af flere EU-programmer og –initiativer, der gennemføres på andre politiske områder end beskæftigelse<sup>22</sup>. Leonardo da Vinci-programmet har bidraget til den lokale beskæftigelsesudvikling, især ved at bevare traditionelle færdigheder og erhverv og samtidig udvikle nye. Det har endvidere fremmet vejledning på lokalt plan.

Kommissionen vil i 2002 iværksætte en efterfølgende evaluering af EU-initiativet URBAN og dets virksomhed mellem 1994 og 1999. URBAN fokuserer eksplicit på lokalområder i erkendelse af, at nationale eller regionale foranstaltninger undertiden er for generelle til at kunne imødekomme et lokalområdes særlige behov, og af at de, der bor og arbejder der, ofte er i den bedste position til at kunne udvikle passende foranstaltninger. URBAN har brugt denne områdebaserede metode og har lagt vægt på kapacitetsopbygning, større lokal autonomi og øget målretning af indsatsen samt større evne til at fokusere på områder med særlige behov. Det dækker en bred vifte af projekter og kombinerer fornyelse af forældet infrastruktur med foranstaltninger til at stimulere økonomi og beskæftigelse. Den efterfølgende evaluering skal vise, hvad man kan lære af perioden 1994-1999. Resultaterne vil blive brugt i gennemførelsen af initiativet i perioden 2000-2006 og også i formidlingen af god praksis i forbindelse med lokal beskæftigelsesudvikling.

#### Strukturfondenes mainstream-programmers rolle

Det afspejles allerede i de generelle EU-politikker og –programmer, at man fra isolerede, lokale beskæftigelsesinitiativer er gået over til integrerede strategier.

Det hedder i de nye forordninger for strukturfondene for perioden 2000-2006, at fondene bør spille en særlig rolle for fremme af den lokale, økonomiske udvikling ved blandt andet at fremme territoriale beskæftigelsespagter (som nu er omfattet af regionalfondsforordningen) og nye beskæftigelsesmuligheder og gennem foranstaltninger til at fremme og støtte lokale udviklings- og beskæftigelsesinitiativer<sup>23</sup>.

Oprettelsen af et bredt partnerskab, der omfatter en bredere vifte af aktører som institutioner, private virksomheder og foreninger på regionalt og lokalt plan er et centralt element i den nye række af strukturfondsprogrammer. Der er en klar tendens til, at medlemsstaterne i højere grad inddrager regionale og lokale myndigheder i hele programmeringsprocessen, hvilket burde bidrage til at give regionale og lokale aktører beføjelser i forbindelse med de programmer, der støttes af fondene. Der lægges særlig stor vægt på dette aspekt i strukturfondsprogrammerne i Italien, Spanien og Frankrig, hvor erfaringerne med de territoriale beskæftigelsespagter afspejles i prioriteterne for lokal udvikling i de generelle programmer for 2000-2006.

I forbindelse med den decentraliserede programmering deltager de lokale myndigheder mere i gennemførelsen af operationer, der medfinansieres af strukturfondene, især i de medlemsstater, hvor lokale partnere spiller en central rolle for gennemførelsen af de

---

<sup>21</sup> Se Eures' websted: [http://europa.eu.int/comm/employment\\_social/elm/eures/en/index.htm](http://europa.eu.int/comm/employment_social/elm/eures/en/index.htm)

<sup>22</sup> F.eks. LEADER om udvikling af landdistrikter, URBAN om byudvikling, artikel 10 i EFRU om nye jobmuligheder, innovation og informations- og kommunikationsteknologi, det fjerde program om målrettet socioøkonomisk forskning og projekter finansieret under de forberedende aktioner med henblik på bekæmpelse og forebyggelse af social udstødelse.

<sup>23</sup> Forordning (EF) nr. 1784/1999 af 12. juli 1999 om den europæiske socialfond, EFT 13.8.1999, s. L213/6, artikel 2, stk. 2, litra (a).

foranstaltninger, som har fået bevilget støtte fra fondene. Endvidere har deres engagement i formuleringen af de vigtigste politiske prioriteter, der skal støttes af fondene, gjort det muligt at tage hensyn til lokale behov i de strategier og prioriteter, der fastlægges i programmerne. Det grundlæggende mål med i højere grad at inddrage de regionale og lokale myndigheder i programmeringen er at styrke relevansen og dermed effektiviteten og virkningen af de foranstaltninger, der gennemføres med støtte fra strukturfondene.

Lokal udvikling vil således blive støttet gennem en tostrengt strategi: Det skal være et tværgående tema, der integreres i alle planlagte prioriteter, og være en specifik foranstaltning til fremme af lokale beskæftigelsesinitiativer og den sociale økonomi.

En første analyse af, hvordan især den Europæiske Socialfond (ESF) kan støtte den europæiske beskæftigelsesstrategi<sup>24</sup> i programmeringsperioden 2000-2006, viser forbedringer i den regionale og lokale dimension i gennemførelsen af fonden. Den nye ESF-forordning indeholder en særlig bestemmelse, der har til formål at gøre det lettere for lokale partnere og ngo'er at deltage i ESF-støttede programmer i form af mindre tilskud<sup>25</sup>. Udpegningen af lokale organisationer som mellemed med ansvaret for at tildele mindre bevillinger til mikroprojekter burde gøre det lettere for lokale aktører at få ESF-medfinansiering til at gennemføre projekter, de selv har taget initiativ til.

Med den nye række af programmer under mål 1, 2 og 3 har den Europæiske Socialfond indarbejdet en integreret strategi for bekæmpelsen af udstødelse fra arbejdsmarkedet. Ofte er det ikke muligt at nedbringe arbejdsløsheden, hvis der ikke også gøres noget ved andre former for udstødelse. Denne helhedsstrategi til fremme af social integration på arbejdsmarkedet kræver, at alle relevante aktører, især de, der virkelig ved noget om udstødelserproblemerne, i højere grad deltager i udformning, gennemførelse og overvågning af ESF-bevillinger. Det er en ny udfordring for ESF at bygge på den eksisterende kapacitet på lokalt plan og arbejde for, at lokale aktører, såsom arbejdsmarkedets parter, ngo'er og andre små, lokale organisationer får større muligheder for at blive fuldgældige ESF-støttemodtagere.

Over de næste syv år vil ESF afsætte omkring 9 mia. EUR til fremme af sociale integrationsaktiviteter i medlemsstaterne gennem foranstaltninger, der sigter mod at forbedre de dårligst stillede grupper beskæftigelsesegnethed og uddannelse og ved at bekæmpe forskelsbehandling og ulighed i adgangen til arbejdsmarkedet.

---

<sup>24</sup> Meddelelse fra Kommissionen til Rådet, Europa-Parlamentet, og Det Økonomiske og Sociale Udvalg om støtte fra Den Europæiske Socialfond til den europæiske beskæftigelsesstrategi KOM(2001) 16 endelig udg./2, 23.1.2001.

<sup>25</sup> I henhold til artikel 4, stk. 2, i forordning (EF) 1784/1999 om ESF skal medlemsstaterne anvende et rimeligt beløb af fondens midler til mål 1 og 3 til samlede tilskud, der forvaltes af formidlende organer, som derefter tilbyder støtte i form af mindre tilskud til ngo'er og lokale partnerskaber. De fleste medlemsstater har i deres programmer afsat 0,5-1% af midlerne til denne form for støtte.

### EQUAL's rolle

EQUAL-programmet giver 2,8 mia. EUR i perioden 2000-2006. Det bygger videre på erfaringer fra tidligere fællesskabsinitiativer – især EMPLOYMENT - og har til formål at afprøve nye metoder til opfyldelse af behov hos personer, der er udstødt eller bliver udsat for forskelsbehandling på arbejdsmarkedet. Det kan derfor yde et væsentligt bidrag til den lokale beskæftigelsesudvikling<sup>26</sup>.

Kommissionen har til hensigt at bruge EQUAL til at udvikle partnerskaber, især på regionalt og lokalt plan, og bygge på de to centrale succesfaktorer, man har afdækket gennem evaluering: en høj grad af lokalt/regionalt netværkssamarbejde og samarbejde om formidling og overførsel af resultater.

### Hvilken rolle spiller nyskabende aktioner under ESF artikel 6?

Blandt de forskellige finansielle EU-instrumenter, der kan støtte lokal beskæftigelse, spiller de nyskabende aktioner under art. 6 i ESF-forordningen<sup>27</sup> en vigtig rolle, idet det herigennem er muligt at afprøve nye metoder og afdække god praksis, som efterfølgende kan forbedre gennemførelse og resultater af operationer, der støttes af strukturfondene.

I løbet af programmeringsperioden 1994-1999 blev en række projekter inden for jobskabelse og erhvervsuddannelse, hvoraf de fleste havde et lokalt sigte, finansieret gennem ESF artikel 6. I sin meddelelse fra januar 2001 om gennemførelsen af artikel 6 understregede Kommissionen betydningen af et tæt samarbejde mellem EU-institutionerne og nationale, regionale og lokale regeringer samt arbejdsmarkedets parter og organisationer i den tredje sektor; det hed også i meddelelsen, at de nyskabende foranstaltninger i 2001-2002 skulle koncentreres om en fastlagt række prioriterede temaer, hvoraf ét skulle være "Lokale beskæftigelsesstrategier og innovation".

Kommissionen ønsker at sikre, at lokal udvikling fortsat er en prioritet, og at nye ideer og processer, der kan påvirke ESF's mainstream-operationer, afprøves i henhold til art. 6. Der vil blive lagt større vægt på løbende overvågning og evaluering af projekter og netværkssamarbejde mellem projektledere, Kommissionen, medlemsstater og eksperter.

### Overvågning af gennemførelsen af den europæiske beskæftigelsesstrategi på lokalt plan

For 2000 og 2001 afsatte budgetmyndigheden en bevilling på budgettet til støtte for forberedende foranstaltninger til fremme af lokalt engagement vedrørende beskæftigelse (budgetpost B5-503). Den europæiske beskæftigelsesstrategi danner grundlaget for udvikling af integrerede, lokale beskæftigelsespolitikker, og derfor har denne budgetpost til formål at:

Overvåge anvendelsen af de europæiske beskæftigelsesretningslinjer som en ramme for udviklingen af lokale beskæftigelsesstrategier, der kan føre til lokale handlingsplaner for beskæftigelsen,

Øge bevidstheden om lokale foranstaltningers jobskabespotentiale, udvikle tværnationalt samarbejde og fremme afdækning og udveksling af god praksis.

---

<sup>26</sup> Se EQUAL's websted på: [http://www.europa.eu.int/comm/employment\\_social/equal/equal.cfm](http://www.europa.eu.int/comm/employment_social/equal/equal.cfm)  
<sup>27</sup> Forordning nr. 1262/1999 af 21. juni 1999, EFT 26.6.1999, L 161/48.

De påtænkte foranstaltninger kan senere suppleres med projekter under den Europæiske Socialfonds artikel 6 med henblik på at fremme den rolle, den tredje sektor/den sociale økonomi spiller for lokal jobskabelse og indhøste erfaringer med at gennemføre lokale beskæftigelsesstrategier.

Evalueringen af pilotprojekter i den tredje sektor viser klart, at den tredje sektor har potentiale til at yde værdifulde bidrag til at skabe og vedligeholde beskæftigelse i Europa og samtidig afhjælpe markedssvigt i tilvejebringelsen af varer og tjenesteydelser på en lang række forskellige sociale, miljømæssige og kulturelle områder.

### En samlet evaluering af lokal udvikling

Evalueringerne af ESF's foranstaltninger i perioden 1994-1999 indeholdt ikke specifikke overvejelser over, om den lokale dimension skulle være en tematisk prioritet, især fordi den ikke blev betragtet som sådan i tilsvarende EU-forordninger. Imidlertid er en række igangværende eller planlagte evalueringer af direkte interesse for den lokale udvikling: den tematiske evaluering af de territoriale beskæftigelsespagter, den efterfølgende evaluering af URBAN-initiativet og en evaluering af de forberedende foranstaltninger til fremme af lokalt engagement vedrørende beskæftigelse for 2000. I forbindelse med en evaluering af den europæiske beskæftigelsesstrategi, der blev iværksat for nylig, skal udviklingen inden for lokal beskæftigelse undersøges gennem nationale evalueringsprojekter. Resultaterne vil foreligge i foråret 2002.

Kommissionen har til hensigt at bygge på erfaringerne med lokalt netværkssamarbejde. Der skal gennemføres flere evalueringer af ESF-foranstaltninger af relevans for lokal udvikling, idet der skal inddrages et signifikant udsnit af geografiske områder.

Med henblik på at udnytte eksisterende politikker og foranstaltninger bedre vil Kommissionen prioritere lokal udvikling i sine evalueringsaktiviteter for den indeværende programmeringsperiode. Den vil gennemføre **en samlet evaluering af den lokale udvikling**. Denne omfattende evaluering og syntese af den lokale beskæftigelsesudvikling vil kunne give et overblik over resultaterne og give ideer til fremtiden, herunder til programmer om f.eks. social udstødelse eller lige muligheder, der indebærer et vigtigt lokalt islæt.

En sådan strategisk, tematisk evaluering af lokal udvikling vil blive udformet, så den supplerer og bygger på evalueringer, der i øjeblikket planlægges eller er i gang. Den skal fokusere på strukturfondene, men også på andre EU-politiske områder med hovedvægten på følgende spørgsmål:

- Hvordan har EU-politikker og -programmer taget hensyn til den lokale udvikling og bidraget til at skabe et gunstigt miljø for lokal beskæftigelse?
- Hvordan er EU-aktiviteter og -programmer blevet koordineret på dette område? Hvilke midler er der blevet udviklet for at sikre, at lokale aktører deltager i den EU-politiske planlægning? Hvor meget ved de lokale aktører om EU-programmer og -politikker? Hvordan kan samarbejdet mellem de forskellige lokale og regionale partnerskaber (beskæftigelse, innovation, informationssamfundet) styrkes?
- Hvordan er resultater og nyskabelser af EU-aktiviteter og -programmer om lokal udvikling blevet inkluderet i mainstreaming-processen?

### 3.3. Ligestilling mellem mænd og kvinder i de lokale beskæftigelsesstrategier

I henhold til den europæiske beskæftigelsesstrategi skal medlemsstaterne integrere ligestillingsaspektet i alle politikker og aktioner, når de gennemfører retningslinjerne. En række eksisterende projekter, der tjener som eksempler for de territoriale beskæftigelsespagter, har til formål at sikre lige muligheder. Kommissionen er imidlertid af den opfattelse, at der tidligere ikke er lagt nok vægt på ligestilling mellem mænd og kvinder, og at foranstaltninger til fremme af ligestilling kan blive mest effektive på lokalt plan.

I den sidste programmeringsperiode (1994-99) har en række projekter finansieret under ESF's mainstreaming-programmer og gennem EU-initiativer bidraget til at fremme ligestilling mellem mænd og kvinder i den lokale beskæftigelse, f.eks. ved at støtte uddannelse inden for fremtidsorienterede erhvervsområder eller gennem etablering af nye virksomheder i landdistrikter. I perioden 2000-2006 er det i henhold til strukturfondsforordningerne et krav til alle programmer og aktioner, at kønsaspektet integreres.

Fremme af ligestilling er et centralt element i den europæiske beskæftigelsesstrategi, som nu er kernen i ESF. Under hensyntagen til retningslinje 11 omfatter ESF og de lokale beskæftigelsesstrategier nu derfor både integration af ligestillingsaspektet og specifikke ligestillingsforanstaltninger<sup>28</sup>.

Eftersom lokal beskæftigelse også er en horisontal prioritet i den nye ESF-forordning, skal foranstaltninger til fremme af kvinders adgang til og deltagelse på arbejdsmarkedet også omfatte støtte til lokale initiativer.

Ved udvikling af en lokal beskæftigelsesstrategi<sup>29</sup> bør kønsdimensionen integreres i diagnosen af området. Når målene for en strategi fastlægges, bør man være opmærksom på nye jobmuligheder for kvinder, så de kan komme ud på arbejdsmarkedet (igen) (informationssamfundet, miljø, fritid, turisme, kultur, lokale produkter, velfærd og personlige tjenesteydelser).

Kvinder bør være både aktører og målgrupper i de lokale beskæftigelsesstrategier. Dette indebærer: inddragelse af ligestillingsorganer i lokale myndigheder; kønsmæssig balance i udvalg; øget deltagelse af kvinder i arbejdsmarkedets parters organisationer; udnyttelse af kvinders kvalifikationer og erfaringer i socialøkonomien og den frivillige sektor, hvor kvinder spiller en vigtig rolle; og inddragelse af kvinders ngo'er i lokale og regionale partnerskaber og territoriale beskæftigelsespagter.

#### *Inddragelse af lokale aktører til fremme af ligestilling mellem kønnene*

Lokale aktører bør selv spille den vigtigste rolle, når der skal opstilles lokale beskæftigelsesstrategier, hvor der lægges vægt på ligestilling. Især:

- bør de lokale myndigheder som de største arbejdsgivere eller som eksempler for de øvrige fremme kvinders beskæftigelse og kvaliteten i forvaltningen og de offentlige tjenester, især gennem foranstaltninger til at forene arbejde og familieliv og fremme kvinders muligheder

---

<sup>28</sup> Skønt det er vanskeligt at sætte et nøjagtigt tal på den samlede investering, vil der mellem 2000 og 2006 blive bevilget næsten 4 mia. EUR til særlige aktioner til fremme af ligestilling støttet under ESF i 2000-2006. Med midlerne til støtte for mainstreaming-aktioner vil dette beløb stige betydeligt.

<sup>29</sup> Jf. bilag, kapitel 1.

for at få ledende stillinger. De bør støtte kvinders iværksætteraktiviteter og forbedre infrastrukturer, der er vigtige for kvinder i landdistrikter,

- bør lokale virksomheder som arbejdsgivere styrke kvinders karrieremuligheder (for eksempel ved at optræde som vejledere for mindre virksomheder oprettet af kvinder),
- kan organisationer i den tredje sektor/den sociale økonomi forbedre kvinders adgang til arbejdsmarkedet ved at tilbyde tjenester, som kvinder kan yde i hjemmet og job til kvinder, der skal ud på arbejdsmarkedet igen,
- kan arbejdsmarkedets parter fremme kvinders karrieremuligheder og gøre det lettere at forene arbejde og familieliv, både på virksomhedsniveau (f.eks. fleksible arbejdstidsordninger) og på lokalt plan, f.eks. ved at fremskynde gennemførelsen af direktiver og aftaler mellem arbejdsmarkedets parter på dette område,
- kan lokale offentlige arbejdsformidlinger optræde som eksemplariske arbejdsgivere f.eks. ved at integrere kønsaspektet i alle politikker og aktioner og ved at tilbyde deres medarbejdere ligestillingskurser,
- kan almene uddannelses- og erhvervsuddannelsesinstitutioner hjælpe kvinder med at forbedre deres karrieremuligheder og tilbyde ligestillingskurser til lokale aktører.

#### **4. OPFØLGNINGSFORANSTALTNINGER**

Med den europæiske beskæftigelsesstrategi er der skabt en ny dimension til fremme af flere og bedre job. Gennem retningslinjerne for beskæftigelsen, den årlige gennemgang og peer review af medlemsstaternes resultater samt henstillingerne til de enkelte lande danner den europæiske beskæftigelsesstrategi **på EU-niveau** en integreret ramme for opfyldelse af Unionens mål på beskæftigelsesområdet og i forbindelse med arbejdsmarkedsreformer. Gennem de nationale handlingsplaner og med økonomisk støtte både fra EU og fra nationalt hold omsættes beskæftigelsesretningslinjerne **på medlemsstatsniveau** til en sammenhængende beskæftigelsesstrategi.

På **regionalt og lokalt plan** bør aktørerne få mulighed for at arbejde mere og mere sammen, indgå i et samspil med nationale og europæiske institutioner og politikker og udvikle partnerskaber til støtte for den europæiske beskæftigelsesstrategi. Lokale aktører spiller også en central rolle for at fremme ligestillingen mellem mænd og kvinder og udvikle integrerede metoder til at fremme social integration.

Med respekt for den eksisterende kompetencefordeling mellem Fællesskabet og medlemsstaterne vil Kommissionen:

- I overensstemmelse med principperne i hvidbogen om styreformer i EU fremme **information af lokale aktører** om den europæiske beskæftigelsesstrategi og de nationale handlingsplaner samt udveksling af god praksis, benchmarking og peer review i forbindelse med gennemførelsen af de nationale handlingsplaner inden for lokal udvikling. Især vil Kommissionen:
  - lægge vægt på lokal beskæftigelse i sine egne informationsaktiviteter. Den vil lette lokale aktørers adgang til EU-programmer og -initiativer ved at oprette en **hjemmeside for lokal**

**udvikling** og lette samordningen mellem de forskellige involverede tjenestegrene under Kommissionen,

- foreslå, at lokal beskæftigelse indgår som en af **prioriteterne i medlemsstaternes informationspolitikker**, især gennem eksisterende institutionelle organer, såsom udvalget for Socialfonden, beskæftigelsesudvalget og det uformelle netværk af ESF's informationsmedarbejdere.
- **overvåge og støtte udviklingen af lokale beskæftigelsesstrategier** med henblik på at fremme en integreret strategi for lokal udvikling i medlemsstaterne, især gennem nationale handlingsplaner og beskæftigelsesudvalget (EMCO); gennem de nationale handlingsplaner for social integration; og gennem implementering af ESF-forordningens bestemmelser, der sigter på at lette de lokale partners og ngo'ers deltagelse i ESF-støttede programmer,
- sikre, at erfaringerne med at udvikle lokale beskæftigelsesstrategier, også i forbindelse med fremme af ligestilling, formidles inden for medlemsstater og ansøgerlande og integreres i den europæiske beskæftigelsesstrategi. Med henblik herpå **foreslår Kommissionen at afholde et lokalt udviklingsforum i begyndelsen af 2003**, hvor de berørte parter – lokale og regionale aktører, nationale regeringer, Europa-Parlamentet, Regionsudvalget og det Økonomiske og Sociale Udvalg – kunne mødes og udveksle erfaringer og information og bidrage til udviklingen af den europæiske beskæftigelsesstrategi. **Ansøgerlandene** skal deltage i forummet i fuldt omfang,
- **bistå lokale aktører**, der ønsker at få en mere strategisk tilgang til lokal udvikling, herunder lokale beskæftigelsesstrategier og lokale handlingsplaner, der udarbejdes inden for de institutionelle rammer af medlemsstaternes nationale handlingsplaner. Kommissionen vil yde støtte gennem de foreliggende finansielle instrumenter, og især ESF art. 6-programmet om nyskabende aktioner. Den økonomiske støtte, som er nødvendig for at gennemføre lokale programmer til fremme af beskæftigelse, udvikling af menneskelige ressourcer og social integration, vil skulle omfattes af operationelle mainstream-programmer, såsom ESF.
- iværksætte **en overordnet strategisk evaluering** af de foranstaltninger til fremme af lokal udvikling, der modtager støtte under de forskellige EU-politikker og finansielle instrumenter. I betragtning af den kommende udvidelse af EU bør resultaterne af evalueringen især åbne mulighed for at: sikre, at de erfaringer, der indhøstes i lokale beskæftigelsesforanstaltninger, udnyttes i udviklingen af den lokale dimension i andre processer og programmer, især de nationale handlingsplaner for social integration og EQUAL; forbedre de overordnede rammer for en lokal indsats for beskæftigelsen på grundlag af de erfaringer, der indhøstes fra individuelle aktioner og programmer, herunder de territoriale beskæftigelsespagter og URBAN,
- intensivere **samarbejdet med andre internationale organisationer**, der arbejder på dette område, især OECD og ILO med henblik på at trække på deres erfaringer og øge formidlingen af de erfaringer, der er gjort på europæisk plan, til ansøgerlandene og andre lande, der ikke er medlemmer af EU.

\*\*\*

## **BILAG**

### **BILAG 1: RETNINGSLINJER FOR LOKALE BESKÆFTIGELSESSTRATEGIER**

I dette bilag opstilles de succeskriterier og -krav for lokale beskæftigelsesstrategier, som er skitseret i meddelelsen "Lokal handling til fordel for beskæftigelsen" fra april 2000. Endvidere gives et foreløbigt bud på, hvilken indsats der kan gøres lokalt, regionalt, nationalt og på EU-plan for at fremme den strategi, der beskrives i nærværende meddelelse.

Beskæftigelsesstrategier, der udarbejdes på initiativ af lokale myndigheder og aktører, kan omdannes til lokale handlingsplaner, når medlemsstaterne indarbejder dem i deres nationale handlingsplaner.

#### **1. UDVIKLING AF LOKALE BESKÆFTIGELSESSTRATEGIER**

På baggrund af tidligere erfaringer og resultaterne af den høring, der er beskrevet i kapitel 2.2 i nærværende meddelelse, kan seks **prioriterede områder** overvejes med henblik på at gøre det lettere at udvikle lokale beskæftigelsesstrategier: etablering af et gunstigt klima, forsøg, evaluering, benchmarking, erhvervsuddannelse og samarbejde/udvekslinger.

##### **1.1. Etablering af et gunstigt klima**

Medlemsstatens lovgivningsmæssige, juridiske, institutionelle, økonomiske og administrative rammer kunne gøres mere befordrende for den lokale udvikling af beskæftigelsen. Især er der rige muligheder for at tydeliggøre ansvarsfordelingen mellem og på tværs af niveauer, forenkle regler og procedurer og begrænse administrative krav, yde logistisk og metodisk støtte til lokale aktører, der indfører en strategisk tilgang.

##### **Eksempler fra høringen om lokal handling til fordel for beskæftigelsen**

Selv om en centraliseret informationsudveksling om jobmuligheder på tværs af regionerne er en nøglefaktor for en effektiv offentlig arbejdsformidling, kan en decentralisering af serviceleveringen give de offentlige arbejdsformidlingskontorer mulighed for at blive reelle partnere i de lokale beskæftigelsesstrategier. Decentraliserede enheder bør få en højere grad af autonomi i forvaltningen af midler og tilpasningen af de forskellige beskæftigelsespolitiske værktøjer til de lokale arbejdsmarkeder.

Organisationer i den tredje sektor mener, at nogle af deres økonomiske vanskeligheder skyldes love og regler. F.eks. står bankreglerne i vejen for, at der udvikles finansieringsinstrumenter, som passer til deres behov, og konkurrencereglerne forhindrer lokale myndigheder i at indføre såkaldte sociale klausuler i offentlige indkøbsaftaler.

*Euroméditerranée-projektet i Marseille, i den franske region Provence-Alpes-Côte d'Azur*

Ideen til "Euroméditerranée" opstod i 1989, men først i 1995 oprettede man det offentlige planlægnings- og udviklingsinstitut Euroméditerranée (EPAEM) med status som projekt af national interesse og et budget for 1995-2001 på 1,7 mio. FRF, der blev øget til 2,5 mia. FRF i 1999. Staten står i spidsen for Euroméditerranée i partnerskab med de lokale forvaltninger (Marseille by, regionen Provence-Alpes-Côte d'Azur, departementet Bouches-du-Rhône, Communauté urbaine Marseille Provence Métropole). Det har til opgave at "sikre økonomisk udvikling, kulturel opblomstring, byplanlægning og en indsats til fordel for indbyggerne" på de 311 hektarer, hvor der bor 30.000 indbyggere. "Vi er byforhandlere", opsummerer generaldirektør Jean-Michel Guenod.

De fem områder er: Udviklingsområdet Joliette, som har fælles infrastruktur, og hvor der allerede er sket en omstrukturering af les Docks (80.000 m<sup>2</sup> erhvervsjendomme); renovering af rue de la République og dens 4.000 boliger; kvarteret Saint-Charles-Porte i Aix med TGV-banegården (højhastighedstog); la Belle de mai, hvor tobaksfabrikkerne (120.000 m<sup>2</sup>) skal gøres til spydspids for kultur- og kommunikationsindustrierne med studier til audiovisuel produktion; og endelig Cité de la Méditerranée (110 hektarer) med 2,7 km kystlinje, hvor der er planlagt en omlægning af krydstogområdet, et museum osv.

I disse områder er der skabt 1.500 virksomheder med 6.000 arbejdspladser. De offentlige investeringer, herunder EU-midlerne, anslås til 6 mia. FRF, og de samlede investeringer, inklusive de private, ligger på over 20 mia. FRF for 1996-2010.

Dette projekt har allerede modtaget støtte fra Socialfonden i det samlede programmeringsdokument for 1997-99 og vil inden for rammerne af det fælles programmeringsdokument for 2000-2006 få 22,9 mio. EUR eller 150 mio. FRF i støtte fra EFRU.

I Sverige blev der i 1998 indført vækstaftaler på amtsplan. De består af udviklingsprogrammer med det formål at udnytte vækstpotentialet i den erhvervssektor, der er udpeget lokalt og regionalt. Programmet udarbejdes af et partnerskab. Målet er at stimulere en bæredygtig økonomisk vækst og således øge beskæftigelsen for både kvinder og mænd. Arbejdsmarkedspolitikken har en vigtig økologisk dimension. Støtte til lokale investeringsprogrammer er én måde, hvorpå man kan kombinere foranstaltninger for miljø og beskæftigelse. Programmerne kan også bruges til at forbinde national og lokal politik. Kommunerne kan søge om økonomisk støtte til lokale investeringsprogrammer, der både opfylder miljøkriterierne og kravene om at skabe beskæftigelse.

*Den svenske NAP 2001, s. 4.*

Inden for rammerne af de "Forberedende foranstaltninger til fremme af lokalt engagement vedrørende beskæftigelse"<sup>30</sup> har Kommissionen udsendt en indkaldelse af forslag i 2001. Projekter, der udvælges til støtte under foranstaltning 1 (kapacitetsopbygning), skal udforske måder, hvorpå der kan skabes et gunstigt miljø.

<sup>30</sup> EFT C 130 af 1.5.2001, s. 10.

Kommissionen har også finansieret forberedende foranstaltninger til støtte for aktioner til bekæmpelse og forebyggelse af social udstødelse. Selv om disse har været klart rettet mod mål inden for det specielle område, kan de også give erfaringer med metoder for lokalt baserede partnerskaber, der kan være af interesse på beskæftigelsesområdet.

## 1.2. Forsøg

Der vil være behov for yderligere forsøg for at finjustere den strategiske tilgang til lokal beskæftigelsesudvikling og fastlægge, hvordan de forskellige kategorier af lokale aktører kan handle lokalt til fordel for beskæftigelsen.

Byerne Barcelona og Haag har gjort forsøg med, hvordan lokale myndigheder kan udnytte IKT til flere formål for at forbedre deres medarbejders arbejdsbetingelser og kvaliteten af de tjenester, de yder, fremme livslang uddannelse og hjælpe lokalbefolkningen med at bygge bro over den digitale kløft.

Man har konstateret, at en række lokale, finansielle instrumenter, der kunne opfylde behovene hos organisationer i den tredje sektor, mangler at blive afprøvet yderligere: risikovillig kapital, garantifonde, lavtforrentede, tilbagebetalingspligtige lån, mikrofinansiering, incitamenter til, at kommercielle finansinstitutioner investerer i socialøkonomiske organisationer, offentlige, finansielle garantier baseret på organisationernes regnskaber og godkendte projektf finansiering. Der kunne også gennemføres forsøg med social revision og socialt ansvarlige regnskaber.

13 projekter, som blev udvalgt under Kommissionens indkaldelse af forslag i 2000 inden for rammerne af de ”forberedende foranstaltninger til fremme af lokalt engagement vedrørende beskæftigelsen”, omhandler forsøg med udarbejdelse af lokale handlingsplaner i 76 lokalområder i 2001. Konklusionerne af dette forsøg vil foreligge medio 2002.

Yderligere forsøg med hele den lokale beskæftigelsesstrategiproces vil blive støttet under ESF's artikel 6<sup>31</sup>. Kommissionen har udsendt en indkaldelse af forslag i 2001 og udvælger projekterne i begyndelsen af 2002.

Erfaringerne fra alle disse forsøg vil blive inddraget, før metoden bliver indarbejdet i løbet af anden del af programmeringsperioden 2000-2006, eventuelt med støtte fra ESF.

## 1.3. Evaluering

Siden den europæiske beskæftigelsesstrategi blev lanceret i 1997, er der sket mange fremskridt med at evaluere resultaterne på beskæftigelsesområdet både på EU- og medlemsstatsniveau. Der er udviklet instrumenter, herunder indikatorer i forbindelse med beskæftigelse, arbejdsløshed, den økonomiske situation og gennemførelse af retningslinjerne for beskæftigelsen<sup>32</sup>. Der er ved at blive defineret flere indikatorer i forbindelse med job- og livskvalitet<sup>33</sup>.

<sup>31</sup> Meddelelse fra Kommissionen om gennemførelsen af nyskabende foranstaltninger under artikel 6 i Den Europæiske Socialfonds forordning for programmeringsperioden 2000-2006, KOM (2000) 894 endelig udg., 12.1.2001.

<sup>32</sup> EFT C 22 af 24.1.2001, s. 18.

<sup>33</sup> Meddelelse om beskæftigelses-, social- og arbejdsmarkedspolitikken – Investering i kvalitet.

Denne knowhow må i medlemsstaterne formidles til det lokale niveau. Da lokale udviklingsstrategier bidrager til at forbedre kvaliteten af socialpolitikken, har Kommissionen til hensigt at integrere denne dimension i de ”kvalitetsvurderinger”, som foreslås i meddelelsen om ”Investering i kvalitet”<sup>34</sup>.

Kommissionen vil gennemgå, hvordan der i ESF-programmeringen for perioden 2000-2006 er taget hensyn til bestemmelserne i ESF-forordningen om lokale udviklingsforanstaltninger, og i hvilken grad de lokale myndigheder inddrages i anvendelsen af partnerskabsprincippet i forbindelse med forvaltningen af fonden.

Under ”forberedende foranstaltninger til fremme af lokalt engagement vedrørende beskæftigelsen”<sup>35</sup> fokuserer foranstaltning 2 i indkaldelsen af forslag, der blev udsendt i 2001, på overvågning og evaluering.

Der vil blive foretaget efterfølgende evaluering for at måle den langsigtede virkning af lokale beskæftigelsesinitiativer. Den første af disse evalueringer vil blive gennemført i 2003, og man vil her se på de lokale partnerskaber, som har været involveret i EU-programmer i midten af 1990’erne. Man vil forsøge at indkredse, hvilke resultater de har haft siden da, og hvilke ændringer de har gennemgået. Resultaterne af den eksterne evaluering af de territoriale beskæftigelsespagter, som skal offentliggøres i 2002, vil blive brugt i de generelle konklusioner.

#### **1.4. Benchmarking**

Siden 1997 har benchmarking spillet en central rolle i udviklingen af den europæiske beskæftigelsesstrategi. Metoden består i at afdække de bedste arbejdsmarkedsresultater i EU og gøre opmærksom på god praksis i hver dimension af den europæiske beskæftigelsesstrategi. Benchmarking bør anvendes på de enkelte lokale beskæftigelsesinitiativer og på selve den lokale beskæftigelsesstrategiproces.

For at tilrettelægge benchmarking på EU-niveau kan der hentes inspiration i peer review-programmet,<sup>36</sup> en nyskabende proces, der blev iværksat i 1999 mellem EU-landene som et instrument til støtte for den europæiske beskæftigelsesstrategi. Målet er at afdække, evaluere og formidle god praksis i hele EU på det beskæftigelsesmæssige og arbejdsmarkedspolitiske område.

Der kunne på forsøgsbasis afholdes en peer review på EU-plan af god praksis for udvikling af lokale beskæftigelsesstrategier i andet halvår af 2003. Internationale foreninger og netværkssammenslutninger kunne også yde et meget nyttigt bidrag hertil.

Benchmarking vil også blive anvendt på regionale og nationale miljøer for at sammenligne, i hvilken grad de letter eller hindrer fremkomsten af strategiske bottom-up initiativer og -projekter.

Under ”forberedende foranstaltninger til fremme af lokalt engagement vedrørende beskæftigelsen”<sup>37</sup> fokuserer foranstaltning 2 i indkaldelsen af forslag, der blev udsendt i 2001, på benchmarking. Støtten vil gå til projekter, der udvikler værktøjer til benchmarking af lokale beskæftigelsesstrategier, initiativer og rammer.

---

<sup>34</sup> Meddelelse om beskæftigelses-, social- og arbejdsmarkedspolitikken – Investering i kvalitet.

<sup>35</sup> EFT C 130 af 1.5.2001, s. 10.

<sup>36</sup> [http:// peerreview.almp.org/en/](http://peerreview.almp.org/en/)

<sup>37</sup> EFT C 130 af 1.5.2001, s. 10.

## 1.5. Erhvervsuddannelse

Hvis det lokale niveau skal spille en mere strategisk rolle for fremme af beskæftigelsen, bør de lokale aktører have de relevante kvalifikationer, der er nødvendige for at kunne spille den rolle effektivt. Dette omfatter både tekniske færdigheder (målstyret ledelse, projektstyring og økonomisk forvaltning, juridiske rammer, politikevaluering osv.) og social kompetence.

Målet skal ikke være at uddanne lokale personer til fuldtidseksperter i lokal udvikling, men snarere at fokusere på personer inden for forskellige aktivitetsområder, som kan integrere spørgsmål om lokal beskæftigelsesudvikling i deres normale arbejde.

Da organisationer på regionalt og nationalt plan i givet fald skal styrke lokale aktører og fastlægge mange aspekter af de juridiske, administrative og finansielle rammer for den lokale indsats, bør de også have den relevante viden og knowhow til at lette arbejdet på lokalt plan og viderebringe det til de øvrige beslutningstagende niveauer.

Myndigheder og organer på regionalt og nationalt niveau og på EU-niveau bør søge at lære af vellykkede lokale initiativer og derefter gennemføre dem i større målestok og integrere dem. Størstedelen af midlerne til uddannelse vil skulle bevilges af nationale og regionale niveauer og deres uddannelsessystemer, idet ESF-støttemekanismerne udnyttes bedst muligt.

Under "forberedende foranstaltninger til fremme af lokalt engagement vedrørende beskæftigelsen"<sup>38</sup> fokuserer foranstaltning 1 i indkaldelsen af forslag, der blev udsendt i 2001, på kapacitetsopbygning. Støtten vil gå til projekter om udformning og overvågning af kvalifikationsudviklingsprogrammer med det formål at styrke lokale aktørers kapacitet til at fremme beskæftigelsen og regionale og nationale aktørers kapacitet til at fremme sådanne initiativer.

## 1.6. Udvekslinger og samarbejde

Med henblik på at styrke samhørigheden kan der tilrettelægges udvekslinger af god praksis og samarbejde, og informations- og kommunikationsteknologierne (IKT) kan udnyttes til at øge informationsstrømmene inden for medlemsstaterne.

Der kan på nationalt og regionalt plan afholdes møder og udvekslinger mellem embedsmænd, lokale beskæftigelsesudviklingskonsulenter, lokale formidlere og personer, der optræder som mellemlid mellem lokale – og regionale/nationale beslutningstagingsniveauer. Der kan afholdes konferencer med henblik på formidling af god praksis, foretages sammenlignende studier eller etableres permanente elektroniske diskussionsfora. Der kunne organiseres personalerotation mellem den offentlige og private sektor, på tværs af brancher og mellem lokale afdelinger og centrale hovedkontorer, hovedkvarterer eller moderorganisationer. På lokalt plan kan aktørerne tilskyndes til at oprette lokale projektbanker for at fremme ideudveksling og pulje energi og ressourcer. Repræsentative netværk og foreninger opfordres til at overveje, hvordan de kan fremme disse udvekslinger.

Inden for rammerne af de forberedende foranstaltninger til fremme af lokalt engagement vedrørende beskæftigelse<sup>39</sup> omhandler foranstaltning 3 under indkaldelsen af forslag, der blev udsendt i 2001, formidling af information om god praksis for projekter, programmer og instrumenter på forskellige niveauer for at støtte den lokale indsats for beskæftigelsen og oprette et struktureret og kontinuerligt samarbejde mellem områder.

---

<sup>38</sup> EFT C 130 af 1.5.2001, s. 10.

<sup>39</sup> EFT C 130 af 1.5.2001, s. 10.

Ansøgerlandene bør gradvist indføres i disse mekanismer. Da de forbereder sig på at anvende den europæiske beskæftigelsesstrategi, kan de tilskyndes til at fremme lokale beskæftigelsesstrategier med mulig støtte fra Phare-programmet.

Det tværnationale samarbejde om lokal beskæftigelsesudvikling vil også få et vigtigt skub fra EU-initiativet EQUAL<sup>40</sup> Dets overordnede formål er at bekæmpe forskelsbehandling og ulighed i forbindelse med arbejdsmarkedet<sup>41</sup>

## **2. UDVIKLING AF LOKALE BESKÆFTIGELSESTRATEGIER**

Gennemførelsen af en lokal udviklingsstrategi eller lokal handlingsplan afhænger frem for alt af særlige institutionelle, administrative og socioøkonomiske forhold, som varierer betydeligt medlemsstaterne imellem. På baggrund af resultaterne af høringen om lokal indsats er de vejledende retningslinjer i dette kapitel ment som en støtte til udformning af politikken, der kan tilpasses af de lokale myndigheder og relevante aktører.

### **2.1. Udvælgelse af et område og opstilling af en diagnose**

En lokal strategi gælder for et lokalområde, der defineres i overensstemmelse med de nationale forhold i hver medlemsstat, og som anses for at være socioøkonomisk relevant for fremme af beskæftigelsen. To væsentlige kriterier skal imidlertid overvejes ved vurdering af relevansen: området skal være stort nok til at give indsatsen for beskæftigelsen en **tilstrækkelig kritisk masse**; det skal være tilpas lille til, at man kan udnytte **fordelene ved nærheden**, og det skal være sammenhængende og kompatibelt med eksisterende administrative strukturer.

Der kan således lægges en strategi for erhvervszoner, pendling-områder, geografiske opdelinger af arbejdsmarkedets parters organisationer, områder udvalgt til gennemførelse af strukturfondene eller andre EU- eller nationale programmer, såsom de territoriale beskæftigelsespagter.

Et vigtigt skridt i udviklingen af en lokal beskæftigelsesstrategi er at stille en diagnose over et givet områdes styrker og svagheder, positive og negative muligheder (SWOT) i forbindelse med beskæftigelse. EU's beskæftigelsesretningslinjer og de tilsvarende indikatorer<sup>42</sup> giver nyttig vejledning i, hvilken type data der skal indsamles.

Analysen bør udnytte eksisterende relevante informationer og undersøgelser bedst muligt. Især er der brug for at udnytte lokale, statistiske værktøjer så effektivt som muligt. Diagnosen kan trække på analyser, der ligger til grund for politikker på andre områder (social beskyttelse, økonomisk udvikling, byfornyelse, udvikling af landdistrikter, ligestilling mellem mænd og kvinder, transport, miljøbeskyttelse osv.) og på andre geografiske niveauer.

På grundlag af diagnosen kan lokale aktører definere en lokal beskæftigelsesstrategi, hvori de fastsætter mål for en bestemt periode, anfører, hvilke foranstaltninger der skal træffes for at nå

---

<sup>40</sup> Kommissionens meddelelse til medlemsstaterne om retningslinjer for EF-initiativet Equal vedrørende tværnationalt samarbejde til fremme af en ny praksis i bekæmpelsen af forskelsbehandling og uligheder af enhver art i forbindelse med arbejdsmarkedet, EFT C 127 af 5.5.2000, s. 2.

<sup>41</sup> Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1784/1999 af 12. juli 1999 om den Europæiske Socialfond, EFT L 213 af 13.8.1999, s. 7.

<sup>42</sup> Europa-Kommissionen, Beskæftigelsespolitikker i EU og medlemsstaterne, fælles rapport 2000, Luxembourg 2001, s. 77-87<sup>42</sup>

disse mål, tildeler menneskelige og økonomiske ressourcer til gennemførelse heraf, afdækker ansvarsområder og fastlægger bestemmelser for overvågning af fremskridt og evaluering af virkninger. EU's beskæftigelsesretningslinjer kan være en værdifuld vejledning for de lokale aktører, når de skal definere indholdet af en strategi.

Ved fastsættelsen af mål bør der lægges særlig vægt på nye jobmuligheder, som kan have en positiv virkning på ligestillingen mellem mænd og kvinder og give folk mulighed for at forene arbejde og privatliv i hele deres levetid: informationssamfundet, miljø, fritid, turisme, lokale produkter, velfærd og personlige tjenesteydelser. Der skal i strategien tages hensyn til de politikker, der er defineret på andre beslutningstagningsniveauer end det lokale, og den bør udformes inden for rammerne af den nationale handlingsplan for beskæftigelsen.

Man skal også være opmærksom på mulighederne for at skabe et samspil på lokalt plan med foranstaltninger under de nationale handlingsplaner for social integration<sup>43</sup>

## 2.2. Lokale aktørers rolle i gennemførelsen

Høringen om den lokale indsats for beskæftigelsen har givet nogle nyttige fingerpeg om, hvordan forskellige lokale aktører kan bidrage til lokale beskæftigelsesstrategier.

### A) Lokale myndigheder

Lokale myndigheder kan

- være **eksemplariske arbejdsgivere**, f.eks. ved at tilbyde deres medarbejdere videreuddannelse i eksempelvis IKT og ved at tilrettelægge arbejdet, så det bliver lettere for personalet at forene arbejds- og privatliv,
- **hjælpe andre aktører** med at bidrage positivt til beskæftigelsen f.eks. ved at skabe iværksættervenlige miljøer i sektorer, hvor der kan skabes flere job og ved at forenkle procedurer,
- fremme **integrerede tilgange** til beskæftigelsesudvikling ved at indarbejde beskæftigelsesdimensionen i alle deres politikker, ved at iværksætte eller lette oprettelse og forvaltning af partnerskaber og ved at bruge IKT til at fremme høringer og aktivt medborgerskab,
- sikre, at lokale tjenester støtter beskæftigelsen, f.eks. ved at sørge for transport til nye industricentre, transport, der er tilpasset fleksible arbejdstider, børnepasning hele dagen osv.

Gijón kommune ligger i Asturias i Nordspanien. Den har en befolkning på 271.320 indbyggere. Efter at have oplevet industriel tilbagegang ønsker den nu at blive et centrum for information og viden. I 1999 samlede kommunen politiske partier, fagforeninger og forretningsfolk for at anvende de europæiske retningslinjer for beskæftigelsen på lokalt plan. Under ledelse af lokalregeringen er foranstaltningerne blevet kombineret for at modernisere traditionelle sektorer, gøre den offentlige sektor mere fleksibel og dynamisk, hjælpe de ledige tilbage i arbejde og tilbyde den private sektor økonomisk og anden støtte, så den kan investere, vokse og skabe flere og bedre arbejdspladser.

---

<sup>43</sup> Erfaringerne indtil nu med rækken af EU-finansierede, forberedende aktioner til at bekæmpe og forebygge social udstødelse viser, at der sandsynligvis vil være en betydelig overlapning mellem de to politiske områder, både med hensyn til de afdækkede målgrupper og til, hvilke aktører der deltager.

## B) Virksomheder

- I deres egenskab af **arbejdsgivere** kan de bidrage til alle **fire søjler** af den europæiske beskæftigelsesstrategi, f.eks. kan de tilbyde ledige midlertidig jobtræning og erhvervs erfaring under søjlen for beskæftigelsesegnethed, de kan give vejledning til mindre virksomheder under søjlen for iværksætterkultur, tilrettelægge arbejdet, så fleksibilitet og sikkerhed kombineres under søjlen for tilpasningsevne og styrke kvinders karrieremuligheder under søjlen for lige muligheder.
- I deres egenskab af **partnere** kan de hjælpe andre aktører til at forbedre deres eget bidrag til beskæftigelsesudviklingen, f.eks. kan de ved at informere uddannelsesinstitutionerne om, hvilke kvalifikationer de vil få brug for i fremtiden, hjælpe dem til at udvikle relevante uddannelsesprogrammer.
- Deres ekspertise inden for planlægning og forvaltning kan være et værdifuldt bidrag til, at **partnerskaberne** kan fungere gnidningsløst og effektivt.

Den territoriale beskæftigelsespagt for Berlin-Neukölln bygger på samarbejde mellem de lokale myndigheder (borgmester og dele af forvaltningen), distriktpolitikere og politikere fra delstaten Berlin, store virksomheder og SMV'er, detailhandelsorganisationer, den lokale arbejdsformidling, institutioner i den tredje sektor, et stort boligselskab, uddannelsesinstitutioner og udbydere af jobskabelsesordninger. Inden for rammerne af pagten afgiver store selskaber ordrer til unge iværksættere, sponsorerer en ny erhvervs- og vækstfond, sponsorerer særlige begivenheder som "prisen for etablering af egen virksomhed" og "Neukölln-dagene for håndværksvirksomheder og SMV'er" og støtter ansatte i forbindelse med aktiviteter under pagten. Netværkssamarbejde mellem SMV'er er en anden permanent aktivitet under pagten.

## C) Organisationer og ngo'er i den tredje sektor/den sociale økonomi

Ngo'er kan potentielt spille to forskellige roller i lokale beskæftigelsesstrategier:

- De fremmer aktiviteter inden for den tredje sektor og kan således bidrage til alle fire søjler i den europæiske beskæftigelsesstrategi: f.eks. kan de styrke dårligt stillede personers beskæftigelsesegnethed ved at give dem erhvervs erfaring kombineret med uddannelse, de udbyder nye varer og tjenesteydelser for at imødekomme uopfyldte behov og skaber de heraf følgende job, som regel inddrager de deres medarbejdere i ledelsen, og de gør det lettere for kvinder at få adgang til arbejdsmarkedet, fordi de tilbyder tjenesteydelser, som kvinder tidligere måtte sørge for i hjemmet.
- Som repræsentanter og interesseorganisationer for borgere og grupper gør ngo'erne **partnerskabet** mere repræsentativt. Da de forfølger mange forskellige økonomiske og sociale mål, giver de udtryk for bekymringer hos forskellige grupper af borgere, og de er normalt tæt på de grupper, programmerne er rettet mod.

Under projektet LocalMotion tilrettelagde Foreningen til fremme af Motion og Idræt i dagtimerne (FMI) i Danmark sports- og fritidsaktiviteter for dårligt stillede og ældre i seks lokalområder. Ideen var at udnytte sportsfaciliteter, der ikke bruges af de erhvervsaktive i dagtimerne. Dette førte til oprettelsen af arbejdspladser og et nyt erhverv som sportsinstruktører.

I dårligt stillede områder i fire storbyer: Bruxelles, Paris, London og Rotterdam viste et projekt under ledelse af Fondation Marcel Hicter, hvordan kunstnere, som begynder at "løfte" et område, skaber en udvikling, der tiltrækker tilknyttede erhverv, såsom trykkere og snedkere, der tilbyder kunstnerne deres tjenesteydelser. Caféer, restauranter, budtjenester, banker og presse følger efter, de offentlige transportmidler bliver omlagt, hvilket alt sammen bidrager til direkte og indirekte jobskabelse og til, at et tidligere underprivilegeret område får nyt liv. *Fra Third System and Employment pilot action*

[http://europa.eu.int/comm/employment\\_social/empl&esf/3syst/index\\_en.htm](http://europa.eu.int/comm/employment_social/empl&esf/3syst/index_en.htm)

#### D) Arbejdsmarkedets parter

- På **virksomhedsniveau** kan arbejdsmarkedets parter bidrage til søjlerne for tilpasningsevne og lige muligheder under den europæiske beskæftigelsesstrategi: f.eks. kan de fremme aftaler om at nå den nødvendige balance mellem fleksibilitet og sikkerhed, og de kan forbedre jobkvaliteten
- På **geografisk niveau** kan de bidrage til alle **fire søjler** under den europæiske beskæftigelsesstrategi: f.eks. kan de påvirke de offentlige arbejdsformidlingers og uddannelsesinstitutioners tilbud, især hvis de er med i ledelsen heraf. De kan tilbyde organisatorisk støtte til små virksomheder og værdifuld, lokal bistand i krisesituationer. For at fremme kvinders karrieremuligheder og gøre det lettere at forene arbejde og familieliv kan de fremskynde gennemførelsen af de forskellige direktiver og arbejdsmarkedets parters aftaler på dette område og sørge for, at der etableres kvalitetsprægede pasningstilbud til børn og andre plejekrævende personer.

#### E) Offentlige arbejdsformidlinger

- Offentlige arbejdsformidlinger kan fungere som **eksemplariske arbejdsgivere**, f.eks. ved at tilbyde deres ansatte kurser og fremme lige muligheder. Når de løser deres opgave med at matche udbud og efterspørgsel på arbejdsmarkedet, kan de handle proaktivt og afdække lokale beskæftigelsesmuligheder, tilbyde brugerne nem adgang til tilpassede tjenesteydelser og bruge IKT for at forbedre deres serviceudbud og hjælpe med til at mindske den digitale kløft i lokalområdet.
- **I den lokale beskæftigelsesstrategiproces** spiller de en central rolle, idet de kan give detaljerede oplysninger om det lokale arbejdsmarkeds og erhvervslivs behov. De bør forsøge nye løsninger og fremme integrerede tilgange til at forbinde arbejdsløshed med bredere sociale behov, såsom bolig, sundhed, kultur og uddannelse. De kan fungere som kontaktflade mellem virksomheder og uddannelsesinstitutioner og udvikle forbindelser til skoler, erhvervsuddannelsesinstitutioner, universiteter, forskningsorganer og private arbejdsformidlingskontorer.

#### F) Udbydere af almen uddannelse og erhvervsuddannelse

- bidrager afgørende til **alle fire søjler i den europæiske beskæftigelsesstrategi**: de hjælper de ledige til at forbedre deres kompetencer og alle borgere til at deltage i livslang uddannelse, de tilbyder iværksætterkurser til personer, der ønsker at etablere egen virksomhed, og de giver alle lokale aktører og borgere de nødvendige færdigheder, så de kan være samfundsværksættere og aktive borgere, de hjælper arbejdstagere med opkvalificering og kvinder til at forbedre deres karriereudsigter,

- spiller en afgørende rolle ved at give alle aktører de nødvendige kompetencer til at fremme den lokale beskæftigelse på en strategisk måde.
- Memorandummet om livslang læring, der indledte en bred debat om udvikling af almen uddannelse og erhvervsuddannelse i Europa, indeholdt seks nøglebudskaber, hvoraf ét var ”at bringe læring så tæt på borgerne som muligt” og forbedre udbydelsen af læring på lokalt plan. Udviklingen af eLearning er én måde, hvorpå man kan gøre læring mere tilgængelig på lokalt plan.

\*\*\*

## BILAG 2: SAMMENFATNING AF HØRINGEN AF DE LOKALE AKTØRER

I sin meddelelse fra april 2000 med titlen "Lokal handling til fordel for beskæftigelsen - Den lokale dimension i den europæiske beskæftigelsesstrategi"<sup>44</sup> iværksatte Kommissionen en høring om, hvordan lokale aktører bedre kan bidrage til jobskabelsen på lokalt plan, og hvordan de regionale, nationale og europæiske myndigheder kan støtte den proces, især inden for rammerne af den europæiske beskæftigelsesstrategi.

Meddelelsen blev sendt til Rådet, Europa-Parlamentet, Det Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget. Med henblik på at tilskynde alle berørte aktører til at fremsætte deres synspunkter afholdt Kommissionen enten direkte eller gav støtte til seks temaseminarer om de forskellige spørgsmål, som blev rejst i meddelelsen, og gjorde det således muligt for en lang række aktører at komme med i debatten.

Høringen blev afsluttet i december 2000 og gav anledning til en bred bevidstgørelse og brainstorming om mulighederne for en lokal indsats for beskæftigelsen og om, hvilke hindringer der stod i vejen for en udnyttelse af dette potentiale. Debatten var i gang parallelt med programmeringsfasen til strukturfondenes programmeringsperiode 2000-2006, hvilket virkede ekstra stimulerende på debatten.

Gennem en åben, skriftlig høring gav en bred vifte af aktører endvidere udtryk for deres meninger. Der var tale om foreninger af lokale myndigheder, enkeltpersoner, regionale og lokale regeringer, organisationer og netværk i den tredje sektor og arbejdsmarkedets parter.

De fleste deltagere mente, at meddelelsen fra april 2000 med sin kortlægning af de involverede aktører og relevante spørgsmål dannede et nyttigt grundlag for debatten. De mente også, at meddelelsen var en støtte for de lokale aktører og en anerkendelse af den rolle, især de lokale myndigheder spiller for udviklingen af beskæftigelsen.

Hovedtemaer:

- Behovet for at respektere **subsidiaritetsprincippet** blev understreget, især i forbindelse med indførelse af lokale handlingsplaner for beskæftigelsen og for at sikre, at den lokale indsats er i overensstemmelse med og hænger sammen med de nationale retningslinjer og prioriteter. Muligheden for konflikter mellem den lokale indsats og de nationale mål med arbejdsmarkedspolitikken blev også nævnt.
- **Luxembourg-processens** høringsprocedure og benchmarking blev generelt anset for at være et passende værktøj, selv om visse aktører ville have foretrukket en stærkere reference til den regionale dimension i den europæiske beskæftigelsesstrategi. En af meddelelsens antagelser var, at den europæiske beskæftigelsesstrategi dannede en passende politisk ramme for de lokale aktører, så de kunne integrere beskæftigelsesdimensionen i alle deres foranstaltninger. Det blev også antaget, at retningslinjerne for beskæftigelsen dannede et grundlag, der kunne tilpasses det lokale plan. De fleste kommentarer var i overensstemmelse med dette synspunkt, men man mente, at den specifikke retningslinje for lokal beskæftigelsesudvikling endnu ikke var et tilstrækkeligt grundlag for den lokale indsats for beskæftigelsen.

---

<sup>44</sup>

KOM(2000) 196.

- **Regionsudvalget og Europa-Parlamentet**<sup>45</sup> og også mange andre aktører mener, at både lokale og regionale regeringsorganisationer bør inddrages, når de **nationale handlingsplaner skal udarbejdes og gennemføres**. For så vidt angår udarbejdelsen af de nationale handlingsplaner, blev det foreslået, at der blev afholdt formelle høringer, orienteringsmøder og seminarer om politiske ændringer, så det lokale niveau kunne blive inddraget, og der kunne udvikles lokale planer til støtte for målene i den europæiske beskæftigelsesstrategi. Nogle mener, at denne inddragelse burde udvides til organisationer i den tredje sektor.
- I sit udkast til resolution opfordrede **Europa-Parlamentet** til, at det i de **nationale handlingsplaner blev klart anført, i hvilken grad lokale og regionale myndigheder deltog**, og hvordan kompetencer og ansvar var fordelt mellem de forskellige niveauer. Nogle ønskede yderligere overvejelse og større klarhed om de forskellige niveaurs respektive roller og kompetencer. Risici for opsplitting af arbejdsmarkedet burde undgås.
- De fleste deltagere i høringen understregede, at lokale aktører ikke blot skulle fungere som et formidlingsniveau. Under hele høringen fremkom der en lang række erfaringer med at udvikle lokale beskæftigelsesplaner, hvilket viste, at der sker en ændring fra en projektbaseret tilgang til en mere strategisk tankegang. Det regionale niveau kan bidrage til at opbygge de lokale myndigheders og andre lokale aktørers kapacitet til at udvikle strategier, der er tilpasset lokalsamfundenes behov. Under hele høringen var der et generelt ønske fra alle sider om **samarbejde mellem alle beslutningstagningsniveauer**. Det blev foreslået, at man i højere grad indgik kontrakter mellem de forskellige indsatsniveauer.
- Mange reaktioner understregede, at de beskæftigelsespolitiske instrumenter ikke burde betragtes isoleret, og at **beskæftigelsesstrategierne burde indgå i bredere strategier for bæredygtig udvikling**. Høringen har vist betydningen af EU-støtte til gennemførelsen af den europæiske beskæftigelsesstrategi på lokalt plan. Et nyttigt bidrag fra Den Europæiske Union ville være at sørge for de elementer, der gør det muligt at foretage benchmarking, dvs. sammenligning med god praksis, af den lokale indsats for beskæftigelsen. Endelig burde strukturfondenes administrative procedurer, ifølge nogle deltagere, gøres mere fleksible og imødekommende over for organisationer i den tredje sektor.
- I de fleste kommentarer blev det understreget, at der er **behov for integrerede fremgangsmåder** og for partnerskabssamarbejde. Der blev udtrykt et særligt behov for flerdimensionale strategier til at løse problemet med social udstødelse, som ikke blot sker på grund af økonomiske faktorer, men også på grund af andre (f.eks. kulturelle, generationsbetingede, teknologiske osv.).
- Flere deltagere fremhævede også, at der **manglede en kønsdimension** i meddelelsen og foreslog, at integration af kønsaspektet skulle indbygges i lokale udviklingsinitiativer.
- Høringen fremhævede **de lokale myndigheders centrale rolle** på beskæftigelsesområdet. Reaktionerne understregede, at lokale myndigheder kan være en virkelig drivkraft for udformningen af territoriale projekter, og partnerskabsmetoden blev især nævnt som den rette institutionelle ramme om en sådan indsats.

---

<sup>45</sup> Europa-Parlamentets resolution A5-0341/2000 af 30.11.2000.

- Mange organisationer i den tredje sektor og visse lokale myndigheder nævnte muligheden for at indføre **sociale klausuler i offentlige licitationer** og udlicitering af tjenesteydelser med henblik på at fremme beskæftigelsen og socialt ansvarlig virksomhedsadfærd og fremme serviceudbuddet fra organisationer i den tredje sektor. Mange kommentarer vedrørte spørgsmålet om finansieringsmulighederne for organisationerne i den tredje sektor, eftersom den ustabile finansiering er et væsentligt problem for den tredje sektor. I visse kommentarer blev det understreget, at den tredje sektor kræver samme bistands- og støtteniveau som SMV'er, herunder forretningsplanlægning, økonomisk styring, systemudvikling og adgang til traditionelle finansielle instrumenter.
- Som **Regionsudvalget**<sup>46</sup> understregede, er **relevante færdigheder og strukturer** en forudsætning for den lokale beskæftigelsesudvikling. Hvis de lokale myndigheder skal spille en strategisk rolle, er der brug for både en kulturel, ledelsesmæssig og organisatorisk ændring for at undgå isolerede foranstaltninger, skabe samordning mellem de forskellige kompetenceområder, samarbejde med de øvrige aktører og indføre en mere brugerorienteret holdning.
- Flere kommentarer fokuserede på den centrale rolle, de lokale myndigheder kan spille med hensyn til at fremme **brugen af IKT og nye indlæringsformer**, udvikle strategier, fastlægge en klar vision for lokale aktører som drivkraft for den lokale, økonomiske vækst og sikre betingelserne for nye aktiviteter i højteknologiske industrier og tjenester.
- I forbindelse med den videnbaserede økonomi foreslog **det Økonomiske og Sociale Udvalg**<sup>47</sup>, at de **"territoriale uddannelsesinitiativer og -aftaler"** skulle have til formål at styrke den kulturelle bevidsthed, formidle knowhow, indføre informationsfundets teknologier, opmuntre innovation i produktion og tjenesteydelser og fremme professionalisme og beskæftigelsesegnethed.
- Der var bred enighed om **SMV'ers betydning** for udviklingen af den lokale beskæftigelse. Imidlertid understregede nogle deltagere, at store eller globale virksomheders rolle ikke måtte overses, eftersom de i vid udstrækning strukturerer den lokale beskæftigelse ved at sende ordrer til underleverandører og etablere forbindelser til forsyningskæden.
- Der var bred erkendelse af, at man med de lokale strategier skulle begynde med at skabe **hensigtsmæssige regler for og støtte til erhvervslivet**. Det blev også erkendt, at vigtige reguleringsområder generelt ikke falder inden for de lokale eller regionale myndigheders kompetence (f.eks. beskatning og social sikring, arbejdskraft, selskabsret).
- De spørgsmål, meddelelsen rejste om **den tredje sektor**, blev genstand for omfattende debat. Mange understregede behovet for en fælles definition og pålidelige statistikker.
- Det blev generelt bekræftet, at **den sociale økonomi** spiller en rolle, fordi den imødekommer uopfyldte behov på områder som sport, miljø eller økologisk landbrug. Det blev imidlertid bemærket, at socialøkonomiske organisationer er med under alle fire søjler i den europæiske beskæftigelsesstrategi og ikke kun i den specifikke retningslinje for lokal beskæftigelsesudvikling.

---

<sup>46</sup> Udtalelse fra Regionsudvalget af 21.1.2000, CdR 187/2000 endelig udg.

<sup>47</sup> Udtalelse fra det Økonomiske og Sociale Udvalg, CES 1186/2000, Bruxelles, 18/19.10.2000.

- Det blev anerkendt, at **den frivillige sektor** kan spille en central rolle i de lokale beskæftigelsespartnerskaber, hvis den deltager på lige fod i beslutningstagningen, hvis dens uafhængighed bliver respekteret, og hvis sektoren selv accepterer ansvaret for at gennemføre politiske prioriteter, der er vedtaget i fællesskab.
- Der var bred enighed om det nødvendige i, at **arbejdsmarkedets parter deltager** i de forskellige netværk og strategiske samordningsinstrumenter på lokalt plan. Visse deltagere understregede i deres kommentarer, at høringsstrukturerne og de tværfaglige forhandlinger på lokalt og regionalt plan er svage, og at den sociale dialog kunne blive mere realistisk og effektiv på regionalt plan end på lokalt. Det blev nævnt, at arbejdsmarkedets parter havde vanskeligheder med koordineringen mellem sine forskellige niveauer (EU, nationalt, regionalt, lokalt).
- Mange kommentarer gik på, at de **lokale, offentlige arbejdsformidlinger** skulle være mere proaktive og skulle markedsføre deres serviceydelser bedre. Dels skulle de bringe deres serviceydelser tættere på dem, der har brug for dem og samtidig integrere jobsøgning og hjælp til opfyldelse af bredere sociale behov (bolig, sundhed, kultur, uddannelse). Dels skulle de blive bedre til at opfylde virksomhedernes behov. Deres rolle som mellemlid på arbejdsmarkedet skulle ikke være begrænset til at matche udbud af og efterspørgsel efter arbejdskraft. De offentlige arbejdsformidlinger skulle også blive mellemlid mellem virksomheder og uddannelsescentre og således videreudvikle forbindelser med skoler, erhvervsuddannelsesinstitutioner, universiteter, forskningsorganer og private arbejdsformidlingskontorer.